

TIESAS SPRIEDUMS (Tiesas plēnums)

2006. gada 11. jūlijā *

Lieta C-432/04

par prasību atbilstoši EKL 213. panta 2. punkta trešajai daļai un EAEK līguma 126. panta 2. punkta trešajai daļai, ko 2004. gada 7. oktobrī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv H. P. Hartvigs [*H.-P. Hartvig*] un J. Kurals [*J. Currall*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Édith Cresson, ko pārstāv Ž. Vandersandens [*G. Vandersanden*], L. Levī [*L. Levi*] un M. Hiršs [*M. Hirsch*], *avocats*,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — franču.

ko atbalsta

Francijas Republika, ko pārstāv E. Beliāra [*E. Belliard*] un K. Jurgensena [*C. Jurgensen*], kā arī Ž. de Bergess [*G. de Bergues*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

persona, kas iestājusies lietā.

TIESA (Tiesas plēnumš)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], A. Ross [*A. Rosas*] un K. Šimans [*K. Schiemann*], tiesneši Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*] (referents), R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], P. Kūris [*P. Kūris*], E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešiĉs [*M. Ilešić*], J. Kluĉka [*J. Klučka*] un E. Levits,

ģenerāladvokāts L. A. Hēlhuds [*L. A. Geelhoed*],
sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 9. novembrī,

noklausijusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 23. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka Kresona [*Cresson*] ir izrādījusi īpašu labvēlību [favoritismu] vai vismaz pieļāvusi vērā ņemamu nolaidību, tādējādi pārkāpjot savus pienākumus, kas noteikti EK līguma 213. pantā, kā arī EAEK līguma 126. pantā, un tādēļ Kresonai pilnībā vai daļēji atņemt tiesības uz pensiju vai citām priekšrocībām.

Atbilstošās tiesību normas

- 2 EKL 213. panta 2. punkts nosaka:

“Komisijas locekļi Kopienas vispārējās interesēs, veicot amata pienākumus, ir pilnīgi neatkarīgi.

Pildot pienākumus, viņi nelūdz un nepieņem nevienas valdības vai citas struktūras norādījumus. Viņi atturas no jebkuras rīcības, kas nav saderīga ar viņu pienākumiem. Visas dalībvalstis apņemas ievērot šo principu un nemēģināt ietekmēt Komisijas locekļus, kad viņi veic amata pienākumus.

Komisijas locekļi amata pilnvaru laikā nedrīkst uzņemties nekādu citu algotu vai nealgotu darbu. Stājoties amatā, viņi svinīgi solās, ka gan pilnvaru laikā, gan vēlāk viņi ievēros amata uzliktos pienākumus, jo īpaši pienākumu izturēties godīgi un apdomīgi attiecībā uz dažu amatu un priekšrocību pieņemšanu pēc tam, kad viņu pilnvaras ir beigušās. Šo pienākumu neievērošanas gadījumā Tiesa pēc Padomes vai Komisijas lūguma var noteikt, ka attiecīgo Komisijas locekli atkarībā no apstākļiem atlaiž saskaņā ar 216. pantu, vai arī viņam atņem tiesības uz pensiju vai citām priekšrocībām.”

3 Saskaņā ar EKL 216. pantu:

“Ja kāds Komisijas loceklis vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi pienākumu veikšanai, vai ir izdarījis smagu pārkāpumu, Tiesa pēc Padomes vai Komisijas pieteikuma var viņu atlaist no amata.”

4 EAEK līguma 126. panta 2. punkta noteikumi ir identiski EKL 213. panta 2. punkta noteikumiem.

Tiesiskais regulējums attiecībā uz viespētniekiem

5 1989. gada 19. decembrī Komisija pieņēma lēmumu par administratīviem norādījumiem attiecībā uz viespētniekiem noteiktu pētījumu programmu ietvaros (turpmāk tekstā — “lēmums par viespētniekiem”).

- 6 Šis lēmums nosaka cita starpā profesionālās kategorijas, kurās jāietilpst personām, kas var tikt pieņemtas darbā par viespētniekiem, piemērojamo atalgojuma skalu un laiku, uz kādu var tikt noslēgti līgumi. Tas arī noteic, ka viespētniekam viena mēneša laikā pēc viņa līguma beigām ir jāuzraksta ziņojums par darbību, kas bija tā vizītes mērķis.

Prāvas rašanās fakti

- 7 Galvenie fakti, kādi izriet it īpaši no prasības pieteikuma, ir šādi.
- 8 Kresona laikā no 1995. gada 24. janvāra līdz 1999. gada 8. septembrim bija Komisijas locekle. Komisija, kuras priekšsēdētājs tolaik bija Santērs, 1999. gada 16. martā demisionēja pilnā sastāvā, turpinot pildīt savus pienākumus līdz šā paša gada 8. septembrim. Kresonas atbildības jomā ietilpa zinātne, pētniecība un attīstība, cilvēkresursi, izglītība un jaunatnes izglītība, kā arī Kopīgais pētniecības centrs (KPC) — jomas, par kurām lietas notikumu laikā atbildēja XII, XIII.D un XXII ģenerāldirektorāts (ĢD).
- 9 Iebildumi, kurus Komisija izvirzījusi pret Kresonu, sastāv no divām daļām: pirmā attiecas uz Bertelo [*Berthelot*] un otrā uz Rīdingeru [*Riedinger*].

Par Bertelo

- 10 Kad Kresona sāka pildīt savus amata pienākumus, viņas kabinets jau bija izveidots. Kresona tomēr izteica vēlmi izmantot vienu no saviem tuviem paziņām — Bertelo pakalpojumus “personiskā padomnieka” statusā. Saskaņā ar viņa *curriculum vitae* Bertelo bija ārsts — ķirurģs-stomatologs, kas bija ieņēmis slimnīcas vadītāja amatu un trīs mēnešus bija bijis norīkojumā Nacionālajā pētniecības attīstīšanas aģentūrā [*Agence nationale de valorisation de la Recherche (Anvar)*]. Viņš dzīvoja komūnā netālu no Šatelero [*Châtellerault*] (Francija) pilsētas, kuras mērs bija Kresona. Viņa vecuma dēļ, kas lietas notikumu laikā bija 66 gadi, Bertelo nevarēja tikt pieņemts darbā kā pagaidu darbinieks, lai strādātu kā komisāra kabineta loceklis. Lamurē [*Lamoureux*], Kresonas kabineta vadītājs, turklāt viņai norādīja, ka, ņemot vērā Bertelo vecumu, viņš no savas puses neredz nekādas iespējas [Bertelo] nodarbināt Komisijā.
- 11 Tad Kresona, kas tomēr vēlējās izmantot Bertelo pakalpojumus personiskā padomnieka statusā, vērsās pie administrācijas dienestiem, lai tie noskaidrotu nosacījumus, ar kādiem Bertelo pieņemšana darbā būtu iespējama. Administrācija apsvēra dažāda veida līgumus, tostarp konsultanta līgumu, kas tika noraidīts tā pārāk augsto izmaksu dēļ, un viespētnieka līgumu, kurš galā tika izvēlēts.
- 12 Tādējādi Bertelo tika pieņemts darbā kā viespētnieks ĢD XII, sākot no 1995. gada 1. septembra, uz sākotnējo laiku uz sešiem mēnešiem. Pēc tam šis laiks tika pagarināts līdz 1997. gada februāra beigām. Lai gan ar pieņemšanu darbā par viespētnieku tiek paredzēts, ka attiecīgā persona veic savus pienākumus pamatā vai nu KPC, vai arī dienestos, kas nodarbojas ar pētniecību, Bertelo strādāja vienīgi par Kresonas personisko padomnieku.

- 13 Bertelo, kuram nebija sava biroja, citastarp izmantoja kabineta darbinieku koplietošanas biroju. Parasti viņš ieradās Komisijā otrdienas ritā un devās prom ceturtdienas vakarā. Par savu darbību viņš Kresonai sniedza atskaites mutiski.
- 14 Sākot ar 1996. gada aprīli, piemērojot noteikumu par pārklāšanās novēršanu, ikmēneša pabalsts, kuru saņēma Bertelo kā viespētnieks, tika samazināts, lai ņemtu vērā pensijas, kuru viņš saņēma Francijā, apmēru.
- 15 Neilgu laiku pēc šī samazinājuma piemērošanas Kresonas kabinetā Bertelo tika izdoti trīspadsmit norikojumi komandējumā uz Šatelero laika periodam no 1996. gada 23. maija līdz 21. jūnijam, tādējādi viņam nodrošinot apmēram EUR 6900. Saskaņā ar kriminālizmeklēšanas rezultātiem, kas, sākot ar 1999. gadu, tika veikta Beļģijā, norikojumi komandējumā attiecās uz fiktīviem komandējumiem.
- 16 Sākot ar 1996. gada 1. septembri, Bertelo klasifikācija tika mainīta, viņam tiekot pārceltam no viespētnieku I grupas uz II grupu. Viņa ikmēneša atalgojums, kas tolaik bija ap EUR 4500, tika palielināts par apmēram EUR 1000.
- 17 Beidzoties viņa līgumam ar ĢD XII, proti, 1997. gada 1. martā, Bertelo tika piedāvāts cits viespētnieka līgums KPC uz vienu gadu līdz 1998. gada februāra beigām. Kopējais viņa viespētnieka līgumu [darbības] termiņš tādējādi sasniedza divarpus gadus, lai gan tiesiskais regulējums paredz maksimālo amata pienākumu termiņu 24 mēnešus.

- 18 1997. gada 2. oktobrī, piemērojot lēmumu par viespētniekiem, Komisijas finanšu kontroles dienests pieprasīja, lai tam tiek nosūtīts ziņojums par Bertelo darbību pēc tam, kad 1997. gada februāra beigās viņa līguma darbība beidzās. Saskaņā ar šo lēmumu Bertelo bija jāsniedz šāds ziņojums pēc pirmā līguma darbības beigām, kā arī pēc viņa līguma ar KPC beigām. Pēc vairākkārtējiem atgādinājumiem ziņojumi, ko veidoja dažādu autoru piezīmes, kas bija apkopotas Kresonas kabinetā, 1998. gada jūlijā beidzot tika iesniegti.
- 19 1997. gada 31. decembrī Bertelo medicīniska rakstura iemeslu dēļ lūdza lauzt viņa līgumu, sākot ar šo datumu. Viņa lūgums tika pieņemts.
- 20 Kresona tomēr vērsās pie sava kabineta vadītāja, lai viņš izpētītu, vai attiecībā uz Bertelo varētu tikt rasts, izmantojot viņas lietoto terminu, kāds "risinājums", sākot ar 1998. gada 1. janvāri. Tādējādi tika iecerēts Bertelo pieņemt darbā kā īpašo padomnieku, bet viņš atteicās no šī piedāvājuma.
- 21 Bertelo nomira 2000. gada 2. martā.

Par Rīdingeru

- 22 Rīdingeram — advokātam ar specializāciju biznesa lietās un Kresonas personiskam paziņam — 1995. gadā Komisijas dienesti piedāvāja trīs līgumus, tostarp vismaz divus — pēc Kresonas skaidri izteikta lūguma.

- 23 Pirmā līguma, kuru parakstīja KPC ģenerāldirektors, priekšmets bija “Centrāleiropas un Eiropas Kopienu perspektīvu centru tīkla iespējamības analīze”. Šis līgums bija saistīts ar Seviļas Tehnoloģiju perspektīvu institūta (Spānija) attīstību un paredzēja šajā jomā padziļināt attiecības ar Centrāleiropas valstīm.
- 24 Otrs līgums par summu ECU 10 500 bija par “Kresonas pavadišanu komandējumā uz Dienvidāfriku laikā no 1995. gada 13. līdz 16. maijam un ziņojuma rakstīšanu”. Šim komandējumam bija divas daļas: pirmā attiecās uz konferenci par informācijas sabiedrību un otrā — uz jaunu Vācijas mediķu nosūtīšanu uz Dienvidāfriku “brīvprātīgo dienesta” ietvaros. Šim komandējumam bija arī tūrisma aspekts.
- 25 Trešais līgums paredzēja “pētījumu par Eiropas salīdzinošo tiesību institūta izveidošanas iespējamību”. Šim institūtam bija jāļauj labāk apzināt juridiskās problēmas pētniecības jomā, it īpaši intelektuālā īpašuma un patentu jautājumos.
- 26 Lai gan dienesti, par kuriem bija atbildīga Kresona, reģistrēja budžeta saistības attiecībā uz šiem trīs līgumiem, neviens no tiem nedz tika izpildīts, nedz arī par tiem tika veikti maksājumi.

Izmeklēšanas un uzsāktās procedūras

- 27 Izmeklēšanu sākumā uzsāka neatkarīgo ekspertu komisija, tad Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un, visbeidzot, Komisijas izmeklēšanas un disciplīnas

birojs (*IDOC*). Izmeklēšanu uzsāka arī Beļģijas izmeklēšanas tiesnesis, un Komisija uzsāka [savu] procedūru.

Neatkarīgo ekspertu komisijas veiktā izmeklēšana

- 28 Eiropas Parlamenta un Komisijas paspārnē 1999. gada 27. janvārī izveidotajai neatkarīgo ekspertu komisijai bija uzdevums sniegt pirmo ziņojumu, lai noteiktu, cik lielā mērā Komisija kā koleģiāla iestāde un vai viens vai vairāki tās locekļi individuāli bija atbildīgi par Parlamenta debašu laikā minētajiem nesenojiem krāpšanas gadījumiem, sliktu pārvaldību vai nepotismu.
- 29 Savā 1999. gada 15. martā uzrakstītajā ziņojumā šī komisija attiecībā uz Bertelo secināja, ka viņam nepārprotami tikusi izrādīta īpaša labvēlība.

OLAF un IDOC veiktās izmeklēšanas

- 30 Pēc neatkarīgo ekspertu komisijas secinājumiem *OLAF* veica pats savu izmeklēšanu un iesniedza ziņojumu 1999. gada 23. novembrī.
- 31 Šī ziņojuma rezultātā tika uzsāktas vairākas disciplinārlietas pret Komisijas ierēdņiem un darbiniekiem, kā arī procedūra Bertelo nepamatoti samaksāto naudas summu atgūšanai.

- 32 Personāla un administrācijas ģenerāldirektorāts (turpmāk tekstā — “ĢD ADMIN”) un pēc tam IDOC — pēc tā izveidošanas ar 2002. gada 19. februāra lēmumu — uzsāka izmeklēšanu attiecībā uz Rīdingeru un divas papildu izmeklēšanas par Bertelo — vienu par ĢD XII lomu un otru par KPC iesaistību.
- 33 Šo izmeklēšanu laikā tika veikti vairāki desmiti noprotināšanu un ar Kresonu vairākkārtīgi sazinājās kompetentie dienesti, kā arī Kinnoks [Kinnock] — Komisijas priekšsēdētāja vietnieks, kas atbildēja par administratīvo reformu. Kresona sniedza savus apsvērumus 2001. gada 24. septembra, 22. oktobra un 17. decembra vēstulēs.
- 34 ĢD ADMIN 2001. gada 8. augustā sniedza savu ziņojumu par Rīdingeru. IDOC 2002. gada 22. februāri iesniedza ziņojumu attiecībā uz Bertelo.

Kriminālprocess

- 35 Pēc Parlamenta locekļa sūdzības 1999. gadā tika uzsākta kriminālizmeklēšana Bertelo lietā. Komisija [šajā krimināllietā] cēla civilprasību pret Kresonu.
- 36 Izmeklēšanas tiesnesis pret Kresonu un Bertelo, kā arī pret Komisijas ierēdņiem un darbiniekiem cēla apsūdzību par viltošānu, viltotu dokumentu izmantošanu, krāpšanu vai nelikumīgu ieinteresētību, pamatojoties uz šādiem trīs faktiem:

— Bertelo pieņemšana darbā par viespētnieku, pārkāpjot Komisijas izdotos noteikumus;

- Bertelo vizītes beigu ziņojumi; kā arī
 - Bertelo norikojumi komandējumā un ar komandējumiem saistītie aprēķini.
- 37 Savā rakstveida apsūdzības rakstā, kurš slēgtā tiesas sēdē tika iesniegts Briseles Pirmās instances tiesai [*tribunal de première instance de Bruxelles*] (Beļģija), kas ir tiesa, kurai pēc izmeklēšanas pabeigšanas ir jālemj, vai persona ir jānosūta krimināltiesai tiesāšanai, Karaļa prokurors noraidīja ar pirmo faktu saistītos apsūdzības punktus, uzskatīdams, ka Bertelo pieņemšana darbā nebija pretrunā Kopieniu tiesiskajam regulējumam un ka Beļģijas Krimināllikuma norma par nelikumīgu ieinteresētību aplūkoto notikumu norises laikā nebija piemērojama personām, kas pildīja civildienestu starptautisko publisko tiesību struktūrās. Karaļa prokurors tāpat noraidīja ar otro faktu saistītos apsūdzības punktus, tādēļ ka, pēc viņa domām, no lietas materiāliem neizrietēja nekādi pierādījumi pret Kresonu. Ar trešo faktu saistītie apsūdzības punkti sākumā tika uzturēti, bet pēc tam no tiem galu galā atteicās.
- 38 Ar 2004. gada 30. jūnija rīkojumu Briseles Pirmās instances tiesa slēgtā tiesas sēdē, pieņemot zināšanai Karaļa prokurora mutvārdu apsūdzību un atsaukdams uz viņa rakstveida apsūdzības raksta motīviem, apsūdzību pret Bertelo pasludināja par izbeidzamu viņa nāves dēļ un attiecībā uz pārējiem apsūdzētajiem lietu izbeidza. Attiecībā uz Kresonu šī tiesa atzina, ka nav nekādu pierādījumu par to, ka viņa būtu zinājusi par strīdigajiem faktiem saistībā ar Bertelo norikojumiem komandējumā.

Komisijas uzsāktā procedūra

- 39 2003. gada 21. janvārī komisāru kolēģija nolēma vērsties pie Kresonas ar paziņojumu par iebildumiem, kas pret viņu izvirzīti saistībā ar iespējamo procedūras sākšanu,

pamatojoties uz EKL 213. panta 2. punktu un EAEK līguma 126. panta 2. punktu. Tika pieņemts arī lēmums atļaut Kresonai pieeju viņas lietas materiāliem un aicināt viņu sniegt savus apsvērumus.

- 40 Paziņojums par iebildumiem, kas attiecās uz Bertelo pieņemšanu darbā un Ridingeram izteiktajiem līgumu piedāvājumiem, sākumā tika izsniegts Kresonai 2003. gada 17. martā un tad — tīri tehnisku ar pilnvarošanu saistītu iemeslu dēļ — tas pats dokuments, datēts ar 2003. gada 30. aprīli, tika viņai nodots 2003. gada 6. maijā.
- 41 Tad Kresonas un Komisijas juriskonsulti uzsāka plašu saraksti jautājumā par uzsāktās procedūras apjomu un Kresonas pieeju dokumentiem, kurus viņa uzskatīja par lietā svarīgiem.
- 42 Kresona atbildēja uz paziņojumu par iebildumiem ar dokumentu, kas datēts ar 2003. gada 30. septembri. Tajā viņa it īpaši apstrīd šī paziņojuma tiesisko pamatu un pakārtoti apgalvo, ka attiecīgie iebildumi nav pierādīti. Turklāt viņa prasa, lai viņai tiktu samaksāta naudas summa EUR 50 000 apmērā materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanai, kas viņai nodarīti, uzsākot pret viņu disciplināro procedūru.
- 43 Komisija uzklusīja Kresonu sēdē 2004. gada 30. jūnijā.
- 44 2004. gada 19. jūlijā Komisija nolēma vērsties Tiesā.

Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

45 Komisija Tiesai lūdz:

- atzīt, ka Kresona ir pārkāpusi pienākumus, ko viņai uzliek EKL 213. pants un EAEK līguma 126. pants;

- tādēļ pilnībā vai daļēji atņemt Kresonas tiesības uz pensiju un/vai citas ar šīm tiesībām saistītās priekšrocības, atstājot Tiesas ieskatam izlemšanu par šīs [tiesību] atņemšanas ilgumu un apjomu, un

- piespriest Kresonai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

46 Kresonas prasījumi ir šādi:

- Komisijas iesniegto prasību atzīt par nepieņemamu;

- pakārtoti — noraidīt minēto prasību kā nelikumīgu un nepamatotu;

— likt Komisijai iesniegt pilnīgu pārskatu par debatēm, kuru rezultātā tika pieņemts 2004. gada 19. jūlija lēmums vērsties Tiesā, kā arī citus dokumentus, kurus atbildētāja pieprasa savā lūgumā un savā apstiprinājuma lūgumā, kas attiecīgi datēti ar 2004. gada 26. aprīli un 5. oktobri, un

— piespriest Eiropas Kopienų Komisijai atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus.

47 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2005. gada 2. jūnija rīkojumu Francijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Kresonas prasījumu atbalstam.

48 Kas attiecas uz Kresonas lūgumu par noteiktu dokumentu iesniegšanu, tad Tiesa šo lūgumu noraidīja ar 2005. gada 9. septembra rīkojumu.

Par lūgumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu

49 Ar 2006. gada 30. marta vēstuli Kresona Tiesai lūdza, lai tā, piemērojot Tiesas Reglamenta 61. pantu, izdod rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu. Viņa savu lūgumu pamato ar to, ka ģenerāladvokāta secinājumi attiecībā uz vairākiem punktiem balstīti uz faktiem, par kuriem lietas dalībnieki nav izteikušies. Būtībā viņa apgalvo, ka viņš, pirmkārt, savus secinājumus formulējis tikai no principu viedokļa un kvalificē attiecīgo tiesvedību kā "konstitucionālu" un, otrkārt, ka viņš neaplūko faktus, kas ir nepieciešami, lai lemtu par [viņai] pārņemto rīcību.

- 50 Šajā sakarā jāatgādina, ka Tiesa pēc savas iniciatīvas vai pēc ģenerālvokāta priekšlikuma, vai arī pēc lietas dalībnieku lūguma var saskaņā ar Tiesas Reglamenta 61. pantu izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu, ja tā uzskata, ka tai nav pietiekamas informācijas vai ka lieta ir iztiesājama, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki nav apsprieduši (skat. it īpaši 2000. gada 4. februāra rīkojumu lietā *C-17/98 Emesa Sugar, Recueil*, I-665. lpp., 18. punkts, un 2004. gada 14. decembra spriedumu lietā *C-210/03 Swedish Match*, Krājums, I-11893. lpp., 25. punkts).
- 51 Šajā lietā no lūguma par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu izriet, ka tas patiesībā ir komentārs ģenerālvokāta secinājumiem. Šajā lūgumā nav atsauču ne uz vienu faktu vai tiesību normu, uz kuriem ģenerālvokāts būtu balstījies un ko lietas dalībnieki nebūtu apsprieduši. Turklāt Tiesa uzskata, ka tās rīcībā ir visi nepieciešamie fakti, lai lietu izlemtu pēc būtības.
- 52 Tādējādi pēc ģenerālvokāta uzklauššanas lūgums par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu ir jānoraida.

Par prasību

Ievada piezīmes

- 53 Iebildumi, kas vērsti pret Kresonu, ir pamatoti ar EKL 213. pantu un EAEK līguma 126. pantu. Tā kā šīs normas ir identiskas, atsaucies uz EKL 213. pantu ir jāsaprot kā atsaucies arī uz EAEK līguma 126. pantu.

- 54 Šī prāva prasa šādu jautājumu aplūkošanu: EKL 213. panta 2. punkta piemērošanas joma, procedūras noteikumu ievērošana un dažādo tiesību, uz kurām atsaucas Kresona, tostarp tiesību uz aizstāvību, ievērošana, kriminālprocesa sekas, EKL 213. panta 2. punktā minēto pienākumu neizpilde un iespējamā soda uzlikšana.
- 55 Kresonas iebilde par nepieņemamību ir balstīta uz vairākiem motīviem. Vispirms, šajā gadījumā EKL 213. pants nevar būt derīgs juridiskais pamats vērsties Tiesā. Turklāt Briseles Pirmās instances tiesas slēgtās tiesas sēdes lēmums lietu izbeigt atņēmis Komisijas uzsāktajai disciplinārajai procedūrai tās priekšmetu un saturu. Visbeidzot, Kresonai pārmesto faktu nozīme ir niecīga.
- 56 Šie nepieņemamības pamati tomēr ir cieši saistīti ar jautājumiem pēc būtības, kas uzdoti šajā prāvā un minēti šā sprieduma 54. punktā. Tādējādi problēmas, kas saistītas ar prasības pieteikuma juridisko pamatu un pārmesto faktu šķietamo mazsvarīgumu, attiecas uz jautājumu analīzi attiecīgi par EKL 213. panta 2. punkta piemērošanas jomu un šajā pantā paredzēto pienākumu neizpildi. Kas attiecas uz minētās krimināltiesas lēmuma lietu izbeigt sekām, tās attiecas uz jautājumu par kriminālprocesa seku analīzi. Šie nepieņemamības pamati tādējādi tiks aplūkoti, izskatot lietu pēc būtības.

Par EKL 213. panta 2. punkta piemērošanas jomu

Lietas dalībnieku apsvērumi

- 57 Komisija apgalvo, ka EKL 213. panta 2. punkts paredz [gadījumu], ka šīs iestādes locekļi pārkāpj amata uzliktos pienākumus. Komisārs, kurš nedarbotos vispārējās

interesēs vai vadītos no savām vai citas personas mantiskām vai cita veida interesēm, ar to pārkāptu šos pienākumus.

- 58 Tā kā Kresonai tiek pārņemta šāda pienākumu neizpilde, pieprasītā notiesāšana un prasītais sods, proti, pilnīga vai daļēja tiesību uz pensiju vai citu priekšrocību atņemšana, ir pareizi pamatoti ar EKL 213. panta 2. punktu.
- 59 Kresona uzskata, ka šī norma nevar būt juridiskais pamats vērsties Tiesā.
- 60 Pirmkārt, Komisijas locekļu pienākumu neizpilde, kas paredzēta EKL 213. panta 2. punkta pirmajā un otrajā daļā un veikta viņu mandāta darbības laikā, atskaitot cita darba uzņemšanos, saskaņā ar EKL 216. pantu var tikt sodīta tikai ar atlaišanu no amata.
- 61 Ciktāl Komisija Kresonai pārņem šādu pienākumu neizpildi, tā nevar celt prasību, kuras mērķis ir viņu sodīt ar tiesību uz pensiju vai citu priekšrocību atņemšanu. Šādu sodu neparedz ne EKL 213. panta 2. punkts, ne arī kāds cits Kopienų tiesību noteikums.
- 62 Otrkārt, EKL 213. panta 2. punkta trešās daļas noteikumi ir piemērojami tad, ja Komisijas loceklis nav izpildījis savus pienākumus izturēties godīgi un apdomīgi, uzņemoties citus darbus vai nu savu pilnvaru laikā, vai arī pēc tam, kad tās ir beigušās. Šādā gadījumā paredzētais sods ir vai nu atļaušana no amata EKL

216. pantā paredzētajos apstākļos, ja šīs darbības veiktas Komisijas locekļa pilnvaru laikā, vai arī tiesību uz pensiju vai citu priekšrocību atņemšana, ja šīs darbības veiktas pēc [komisāra] pilnvaru beigām.

- 63 Tā kā Kresona nav apsūdzēta par aizlieguma uzņemties citu darbu neievērošanu, EKL 213. panta 2. punkta trešās daļas noteikumi viņai nav piemērojami.

Tiesas vērtējums

- 64 Ir jāanalizē EKL 213. panta 2. punkta formulējums, lai pārlicinātos, vai Komisija pamatoti savu prasības pieteikumu balstījusi uz šo normu.

- 65 Šis 2. punkts trijās daļās nosaka galvenos pienākumus un aizliegumus, kas attiecas uz Komisijas locekļiem.

- 66 Pirmā daļa noteic, ka Komisijas locekļi, veicot amata pienākumus Kopienas vispārējās interesēs, ir pilnīgi neatkarīgi.

- 67 Otrā daļa precizē šo neatkarības pienākumu, norādot, ka tas ir jāisteno attiecībā pret jebkādu valdību vai citu struktūru.

- 68 Trešā daļa visupirms aizliedz Komisijas locekļiem vienlaicīgi ar to pienākumiem veikt jebkādu citu darbu.
- 69 Vēl šī daļa vispārīgi nosaka veidu, kādā Komisijas locekļiem ir jāpilda savi pienākumi. Viņiem ir jāievēro Komisijas locekļa amata uzliktie pienākumi. Šie pienākumi it īpaši ietver pienākumu izturēties godīgi un apdomīgi attiecībā uz dažu amatu un priekšrocību pieņemšanu pēc tam, kad viņu pilnvaras ir beigušās. Tā kā šis pienākumu veids ir minēts tikai kā piemērs, šajā daļā paredzētie pienākumi, pretēji Kresonas apgalvotajam, nevar tikt ierobežoti ar aizliegumu Komisijas locekļa pilnvaru laikā vienlaicīgi veikt citu darbu vai pienākumu izturēties godīgi un apdomīgi attiecībā uz dažu amatu un priekšrocību pieņemšanu pēc šo pilnvaru beigām.
- 70 Tā kā nekas šajā trešajā daļā neierobežo "amata uzlikto pienākumu" jēdzienu, tas saprotams ļoti plaši. Ņemot vērā nozīmīgo atbildību, kas viņiem uzticēta, ir svarīgi, kā ģenerāladvokāts to atzīmējis savu secinājumā 74. punktā, lai Komisijas locekļi attiecībā uz savu uzvedību ievērotu visstingrākās normas. Tādējādi minētais jēdziens saprotams kā tāds, kas bez EKL 213. panta 2. punkta trešajā daļā skaidri minētajiem godīguma un apdomīguma pienākumiem ietver visu Komisijas locekļa amata uzlikto pienākumu kopumu, starp kuriem ir arī EKL 213. panta 2. punkta pirmajā daļā noteiktais pienākums darboties pilnīgi neatkarīgi un Kopienas vispārējās interesēs.
- 71 Tādējādi Komisijas locekļiem ir visu laiku jāpanāk Kopienas vispārējo interešu pārsvars ne tikai pār valsts interesēm, bet arī pār personiskajām interesēm.

- 72 Kaut arī Komisijas locekļiem tādējādi jāraugās, lai viņu uzvedība būtu nevainojama, no tā tomēr neizriet, ka mazākā atkāpe no šīm normām var tikt sodīta saskaņā ar EKL 213. panta 2. punktu. Ir jāpastāv noteiktas smaguma pakāpes pienākumu neizpildei.
- 73 Saskaņā ar EKL 213. panta 2. punkta trešo daļu Tiesa Komisijas locekļa amata uzlikto pienākumu pārkāpuma gadījumā var piespriest sodu, kas ir atļaišana no amata vai attiecīgās personas tiesību uz pensiju vai citām priekšrocībām atņemšana. Atļaišana no amata var tikt piemērota tikai tādas [pienākumu] neizpildes gadījumā, kas izdarīta un turpināta, kamēr attiecīgais Komisijas loceklis vēl ir savā amatā. Savukārt tiesības uz pensiju vai citām priekšrocībām var tikt atņemtas tad, ja [pienākumu] neizpilde izdarīta vai nu pilnvaru laikā, vai pēc to beigām. Tā kā nav precizēts tiesību uz pensiju vai citām priekšrocībām atņemšanas apjoms, Tiesa atkarībā no pienākumu neizpildes smaguma var nolemt par pilnīgu vai daļēju to atņemšanu.
- 74 Tādējādi pretēji Kresonas apgalvotajam apstākļi, ka komisāra pilnvaras ir beigušās un ka tādējādi vairs nevar nolemt viņu atlaist no amata, nevar būt šķērslis tam, lai šis komisārs tiktu sodīts par pienākumu neizpildi, kas izdarīta viņa pilnvaru laikā, bet atklāta pēc to beigām.
- 75 No tā izriet, ka EKL 213. panta 2. punkts, uz kuru ir balstīta vēršanās Tiesā šajā lietā, lai tā atzītu, ka Kresona ir pārkāpusi pienākumus, ko viņai uzliek šī norma, un lemtu pilnībā vai daļēji viņai atņemt tiesības uz pensiju vai citas priekšrocības, ir pareizs juridisks pamats.

Par procedūras noteikumu un dažādu tiesību, uz kurām atsaucas Kresona, tostarp tiesību uz aizstāvību, ievērošanu

Kresonas apsvērumi

- 76 Saskaņā ar Kresonas teikto nav tikuši ievēroti procedūras noteikumi un dažādas tiesības, tostarp tiesības uz aizstāvību. No tā izriet, ka tas ietekmē gan administratīvās procedūras Komisijā, gan tiesvedības Tiesā likumību un ka Tiesai prasība ir jāatzīst par nepieņemamu.

— Kompetences neesamība

- 77 Saskaņā ar Kresonas teikto Reichenbahs [*Reichenbach*] — personāla un administrācijas ģenerāldirektors — savā iecelēj institūcijas statusā, pamatojoties uz *IDOC* ziņojumu, kļūdaini sāka administratīvo izmeklēšanu. Kresona uzskata, ka šis ģenerāldirektors nebija kompetents izlemt uzsākt [šo] procedūru, tā kā vajadzības gadījumā tas jādara komisāru kolēģijai.

— Saprātīgu termiņu neievērošana

- 78 Kresona apgalvo, ka disciplinārās procedūras uzsākšana 2003. gadā, t.i., vairāk nekā septiņus gadus pēc Komisijas apgalvotajiem faktiem, ir nepieļaujama, ņemot vērā it īpaši jau ilgāku laiku pieejamo dažādu ziņojumu par šiem faktiem pastāvēšanu un to, ka lieta nav sarežģīta.

— Nelikumīga funkciju apvienošana no Komisijas puses

- 79 Kresona apgalvo, ka Komisija apvienoja vairākas funkcijas, kurām būtu bijis jābūt nodalītām.
- 80 Saskaņā ar Kresonas teikto šī iestāde ne tikai uzņēmas disciplinārās institūcijas lomu, bet arī darbojās kā “izmeklēšanas tiesnesis”, sniedzot beļģu izmeklēšanas tiesnesim informāciju par faktiem, kas varēja novest pie viņas vainas atzišanas, organizējot vairākas izmeklēšanas un uzsākot pret viņu disciplināro procedūru. Turklāt tā ir uzņēmusies apsūdzētājas lomu, nolemdama vērsties Tiesā.
- 81 Šī funkciju apvienošana aizskar tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu.

— Spiediena izdarīšana uz Komisiju

- 82 Saskaņā ar Kresonas teikto Parlaments izdarīja spiedienu uz Komisiju un tā padevās šim spiedienam. Tādējādi Komisija nav izpildījusi savu objektivitātes pienākumu Kresonai par sliktu.

— Dažādi procedūras pārkāpumi

- 83 Kresona apgalvo, ka pārkāpta virkne 2002. gada 19. februāra lēmumā par *IDOC* izveidošanu noteikto noteikumu. Izmeklētāji, kurus birojs izmantoja, bija ne tikai no

IDOC darbinieku vidus, bet aptvēra arī citu Komisijas dienestu ierēdņus. *IDOC* ziņojumi nenoteica individuālo atbildību, un tajos nebija ne ieteikumu, ne secinājumu. Lai arī *IDOC* lomai bija jābūt sekundārai attiecībā pret *OLAF* lomu tādā ziņā, ka pirmām kārtām *OLAF* bija jāveic administratīvā izmeklēšana un tā jāpapildina krāpšanas, korupcijas vai jebkādas citas nelikumīgas Kopienas finanšu intereses apdraudošas darbības gadījumā, *IDOC* veica papildu administratīvās izmeklēšanas, neievērojot šo noteikumu. Kresona piebilst, ka šo izmeklēšanu laikā viņa netika ne pareizi informēta, ne uzklausi. It īpaši viņa netika informēta par to, ka pret viņu varēja tikt ierosināta lieta, un, tā kā viņai nebija paziņots par administratīvajām izmeklēšanām attiecībā uz Bertelo un Rīdingeru, viņa nevarēja iesniegt savus apsvērumus.

84 Turklāt Kresona apgalvo, ka ir notikusi pret vairākiem Bertelo pieņemšanā darbā iesaistītajiem Komisijas ierēdņiem uzsākto disciplināro procedūru pārklāšanās. Viņa nav tikusi pareizi informēta par šo procedūru iznākumu, par spīti to ietekmei uz viņas lietu. Visbeidzot, par Bertelo lietu atbildīgie *IDOC* izmeklētāji ir pārkāpuši savas pilnvaras, šajā gadījumā uzdodami jautājumus, kas attiecās uz Rīdingeru lietu.

85 Kas attiecas uz *OLAF* veiktajām izmeklēšanām, tad Kresonas rīcībā nodotie lietu materiāli neietver nepieciešamo pilnvarojumu attiecībā uz visām personām, kas piedalījās šajās izmeklēšanās. Turklāt nepastāv pilnvaras, kas nepieciešamas attiecībā uz katru izmeklētāju iesaistišanos. Saskaņā ar Kresonas teikto *OLAF* iesaistišanos nelikumība noved pie administratīvo izmeklēšanu, kuru rezultātā tika pieņemts 2002. gada 22. februāra ziņojums Bertelo lietā, spēkā neesamības.

— Pieejas divām tiesvedības instancēm neesamība

- 86 Kresona uzsver, ka visnopietnākā problēma ir saistīta ar pieejas divām tiesvedības instancēm neesamību. Ja Tiesa nospriestu viņai uzlikt sodu, Kresonai nebūtu nekādu pārsūdzības iespēju. Viņa pasvīturo, ka Eiropas Kopienu ierēdnim gan administratīvā procesa, gan tiesvedības procesa stadijā ir plašākas garantijas nekā tās, kas noteiktas Komisijas locekļu labā. Ierēdnis var apstrīdēt iecelēj institūcijas lēmumu Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesā un pēc tam iesniegt apelāciju Tiesā. Iespējas apstrīdēt Tiesas spriedumu neesamība ir pamattiesību pārkāpums.

Tiesas vērtējums

- 87 Attiecībā uz Kresonas pirmo aizstāvības pamatu par personāla un administrācijas ģenerāldirektora šķietamo kompetences neesamību sākt administratīvās izmeklēšanas, pamatojoties uz *IDOC* ziņojumiem, un uzsākt administratīvo procedūru, pirmkārt, jāatzīst, kā to Komisija pamatoti apgalvo, ka attiecīgās administratīvās izmeklēšanas tika sāktas pirms *IDOC* izveidošanas.

- 88 Otrkārt, kas attiecas uz administratīvās procedūras uzsākšanu, tad tas tika izdarīts ar paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanu Kresonai. Un šo paziņojumu pieņēma nevis personāla un administrācijas ģenerāldirektors, bet gan pati Komisija. Tādējādi Komisija, nevis ģenerāldirektors ir administratīvās procedūras uzsākšanas pamatā.

- 89 No tā izriet, ka šis pamats nav pamatots.
- 90 Kas attiecas uz EKL 213. panta 2. punktā paredzētās darbības uzsākšanu, šis noteikums nenosaka nekādu konkrētu termiņu. Tomēr termiņi, kas Komisijai ir doti [ši noteikuma] ietvaros, nav neierobežoti. Nepastāvot noteikumiem par to, iestādei jācenšas nekavēties nenoteiktu laiku ar tās pilnvaru izmantošanu, lai ievērotu tiesiskās drošības pamatprasību (skat. 2002. gada 24. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-74/00 P un C-75/00 P *Falck un Acciaierie di Bolzano*/Komisija, *Recueil*, I-7869. lpp., 140. punkts, kā arī 2006. gada 23. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-346/03 un C-529/03 *Atzeni* u.c., Krājums, I-1875. lpp., 61. punkts) un lai nepalielinātu grūtības aizstāvībai atspēkot Komisijas argumentus un tādējādi nepārkāptu tiesības uz aizstāvību (šajā sakarā skat. 1991. gada 16. maija spriedumu lietā C-96/89 Komisija/Nīderlande, *Recueil*, I-2461. lpp., 16. punkts).
- 91 Šajā lietā Kresonai pārvestie fakti sākas ar 1995. gadu, kad septembrī Bertelo tika pieņemts darbā un Ridingeram šī paša gada laikā tika izteikti līgumu piedāvājumi. Pirmais izmeklēšanas ziņojums par to bija neatkarīgo ekspertu komisijas ziņojums, kas datēts ar 1999. gada martu. *OLAF* un *IDOC* ziņojumi par izmeklēšanu tika iesniegti laikā no 1999. līdz 2002. gadam. Pirms procedūras uzsākšanas pret Kresonu Komisija sagaidīja, līdz tiek iesniegti pēdējie no šiem ziņojumiem.
- 92 Tā kā EKL 213. panta 2. punkts vēl nekad nav ticis izmantots, lai pret Komisijas locekli uzsāktu tiesvedību viņa rīcības viņa pilnvaru laikā dēļ, Komisija varēja uzskatīt par nepieciešamu izrādīt īpašu rūpību. Šādos apstākļos lēmumam 2003. gada janvārī uzsākt administratīvo procedūru pret Kresonu, nosūtot paziņojumu par iebildumiem, un šī paziņojuma nodošanai viņai šā paša gada maijā nav nesaprātīga

rakstura. Turklāt Kresona nav iesniegusi faktus, kas varētu pierādīt, ka procedūras Komisijā ilgums ir ietekmējis veidu, kādā viņa ir organizējusi savu aizstāvību.

- 93 Kresona Komisijai pārmet, ka tā ir apvienojusi vairākas funkcijas, kas jāveic dažādām iestādēm, un tādējādi pārkāpusi tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu. Saskaņā ar Kresonas teikto šī Komisijas veiktā funkciju apvienošana tai liedz būt pietiekami objektīvai tās disciplinārās institūcijas lomā.
- 94 Šis pamats tomēr var tikt tikai noraidīts, jo Komisijai nav pilnvaru atzīt Komisijas locekļa amata uzlikto pienākumu neizpildi. No EKL 213. panta 2. punkta izriet, ka iespējamās Komisijas locekļa pienākumu neizpildes gadījumā Komisija var vienīgi vērsties Tiesā. Tiesas pilnvarās ietilpst atzīt iespējamo Komisijas locekļa amata uzlikto pienākumu pārkāpumu un viņam uzlikt sodu.
- 95 Arī nākamais pamats par spiedienu, ko Parlaments izdarījis uz Komisiju un kas tai traucējis rīkoties objektīvi, nevar būt sekmīgs.
- 96 Lai arī kāds būtu spiediens, kuram Komisija iespējami būtu tikusi pakļauta, Tiesa ir tā, kas lietu izlemj pēc būtības, pamatojoties uz visiem tai iesniegtajiem lietas materiāliem.
- 97 Tādējādi apgalvojums, ka uz Komisiju ir ticis izdarīts spiediens, nav efektīvs arguments.

- 98 Kas attiecas uz Kresonas apsvērumiem par dažādiem procedūras noteikumu pārkāpumiem un par tiesību uz divām tiesvedības instancēm pārkāpumu, tad tie ir vērsti uz to, lai pierādītu, ka pastāv procesuālas nelikumības vai nepilnības, kas it īpaši ietekmē tiesības uz aizstāvību un var likt apšaubīt Tiesai nodotā strīda priekšmetu un tās veikto šīs lietas izskatīšanu.
- 99 Kresona visupirms atsauca uz 2002. gada 19. februāra lēmumā par *IDOC* izveidošanu noteikto noteikumu pārkāpumiem. Attiecīgās administratīvās izmeklēšanas neesot veiktas, ievērojot šos noteikumus.
- 100 Tomēr jāatzīst, ka šīs izmeklēšanas tika uzsāktas un gandrīz pilnībā noritēja pirms *IDOC* izveidošanas. Attiecībā uz Rīdingeru veiktās administratīvās izmeklēšanas tika pabeigtas pirms šī datuma, pamatojoties uz tām, tika pieņemts 2001. gada 8. augustā sniegtais ziņojums. Kas attiecas uz Bertelo, tad izmeklēšanas tika pabeigtas ar ziņojumu, kurš tika sniegts trīs dienas pēc *IDOC* izveidošanas, proti, 2002. gada 22. februārī.
- 101 Kresona apstrīd arī *OLAF* izmeklēšanas spēkā esamību — izmeklēšanas, uz kuru balstījās ĢD *ADMIN* un pēc tam *IDOC*, lai veiktu paši savas papildu administratīvās izmeklēšanas.
- 102 Šajā sakarā — bez nepieciešamības apskatīt Kresonas apgalvojumus par formas pārkāpumiem *OLAF* veiktajā izmeklēšanas procedūrā — jāatzīst, ka ĢD *ADMIN* veica pats savu izmeklēšanu un sagatavoja savus ziņojumus neatkarīgi un ka tos pēc tā izveidošanas pārņēma *IDOC*. Paziņojums par iebildumiem ir balstīts uz šiem ziņojumiem, nevis uz ziņojumiem, ko varēja sniegt *OLAF*.

- 103 Tālāk rodas jautājums par to, vai, nepastāvot sīkiem noteikumiem par EKL 213. panta 2. punktā paredzēto rīcību, ir ievērotas tiesības uz aizstāvību.
- 104 Jāatgādina, ka tiesību uz aizstāvību ievērošana jebkurā pret personu vērstā procedūrā, kuras rezultātā var tikt pieņemts tai nelabvēlīgs akts, ir Kopienu tiesību pamatprincips un ir jānodrošina pat tad, ja saistībā ar attiecīgo procedūru nepastāv nekāds tiesiskais regulējums. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka tiesību uz aizstāvību ievērošana prasa, lai personai, pret kuru Komisija ir uzsākusi administratīvu procedūru, šīs procedūras laikā būtu iespēja noderīgi darīt zināmu savu viedokli par apgalvotajiem faktiem un apstākļiem un to nozīmīgumu, kā arī par dokumentiem, uz kuriem Komisija balsta savu apgalvojumu par Kopienu tiesību pārkāpuma pastāvēšanu (skat. 1986. gada 10. jūlija spriedumu lietā 234/84 Komisija/Beļģija, *Recueil*, 2263. lpp., 27. punkts).
- 105 Tādējādi jāpārlicinās, vai Kresona savlaicīgi tika informēta par iebildumiem, kas pret viņu tika izvirzīti, un vai viņai bija iespēja tikt uzklaustītai.
- 106 Pirms procedūras, kas tika uzsākta pret Kresonu, pamatojoties uz EKL 213. panta 2. punktu, notika administratīvā procedūra, kuru Komisija uzsāka, pamatojoties uz iepriekš notikušajām administratīvajām izmeklēšanām.
- 107 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka administratīvo izmeklēšanu laikā pie Kresonas vairākkārt vērsās kompetentie dienesti un ka viņa sniedza savus apsvērumus ar 2001. gada 24. septembra, 22. oktobra un 17. decembra vēstulēm.

- 108 Administratīvā procedūra sākās ar paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanu Kresonai 2003. gada 6. maijā. Viņai tika piešķirta pieeja viņas lietas materiāliem, un viņa tika uzaicināta sniegt savus apsvērumus. Viņas rīcībā bija vairāk par četriem mēnešiem laika, lai atbildētu uz šo paziņojumu. Kresona sniedza savus apsvērumus rakstveidā 2003. gada 30. septembrī un mutvārdos 2004. gada 30. jūnijā. Komisija nolēma vērsties Tiesā 2004. gada 19. jūlijā.
- 109 Administratīvās procedūras norise neatklāj nekādus faktus, kas būtu varējuši aizskart tiesības uz aizstāvību.
- 110 Gluži pretēji — šķiet, ka, nosūtīdama Kresonai paziņojumu par iebildumiem, kas ietver visus pārņemtos faktus un to juridisko analīzi, piešķirdama viņai pieeju viņas lietas materiāliem, uzaicinādama viņu sniegt savus apsvērumus termiņā, kas bija vismaz divi mēneši, un viņu uzklausīdama, Komisija ir izmantojusi procedūru, kurā ievērotas tiesības uz aizstāvību.
- 111 Attiecībā uz Tiesā uzsākto tiesvedību Kresona apgalvo, ka gadījumā, ja Tiesa pieņemtu lēmumu viņu sodīt, viņai nebūs nekādu pārsūdzības iespēju. Viņa uzskata, ka šī pārsūdzības iespēju neesamība aizskar pamattiesības uz aizstāvību un tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību. Viņa pasvītro, ka Eiropas ierēdnis savukārt var apstrīdēt iecelējinstītūcijas lēmumu Pirmās instances tiesā un tad iesniegt apelāciju Tiesā.
- 112 Šajā sakarā jāmin 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7. protokola 2. panta 1. punkts, saskaņā ar kuru ikvienam, kuru tiesa ir atzinusi par vainīgu noziedzīgā nodarījumā, ir tiesības uz vainas pierādījuma vai soda apmēra pārskatīšanu augstākā instancē. Pat

pieņemot, ka šī norma būtu piemērojama procedūrai, kas balstīta uz EKL 213. panta 2. punktu, pietiek atgādināt, ka saskaņā ar minētā protokola 2. panta 2. punktu šo tiesību īstenošanā ir pieļaujami izņēmumi citastarp tad, ja attiecīgo personu pirmajā instancē ir notiesājusi augstākās tiesas instance.

- 113 No tā izriet, ka Tiesas lēmuma pārsūdzības neiespējamība nekādā veidā nav tāda rakstura nepilnība, kas varētu aizskart Komisijas locekļu tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību, un šajā lietā neļauj padarīt par spēkā neesošu vēršanos Tiesā.
- 114 No šiem apsvērumiem izriet, ka visi pamati par procedūras jautājumiem un dažādu tiesību, tostarp tiesību uz aizstāvību aizskārums, uz kuriem Kresona atsaucas savai aizstāvībai, ir jānoraida.

Par kriminālprocesa sekām

Lietas dalībnieku apsvērumi

- 115 Kresona apgalvo, ka, tā kā Komisija kriminālprocesā cēla civilprasību, ir piemērojams teiciens, saskaņā ar kuru “disciplinārais process ir atkarīgs no kriminālprocesuālā lēmuma”. No tā izriet, ka gadījumā, ja fakti kriminālprocesa un disciplinārās procedūras ietvaros ir identiski, krimināltiesas secinājumi ir saistoši disciplinārīnstitūcijām. Šis noteikums izriet no Pirmās instances tiesas 2004. gada 10. jūnija sprieduma lietā T-307/01 *François*/Komisija (Krājums, II-1669. lpp., 73.–75. punkts). Un šajā lietā abās procedūrās pārmestie fakti, proti, galvenokārt tiesiskā

regulējuma neievērošana attiecībā uz Bertelo pieņemšanu darbā un darba nosacījumiem, kas apdraud Kopienų vispārējās intereses, ir identiski.

- 116 Kresona apgalvo, ka Briseles Pirmās instances tiesa slēgtā sēdē nolēma lietu tiesā, kam tā bija jāizskata pēc būtības, izbeigt pēc tam, kad tā bija pārņēmusi Karaļa prokurora apsvērumus, saskaņā ar kuriem vai nu nebija konstatēti apgalvotie fakti, vai nebija pierādīta Kresonas līdzdalība tajos. Šis lēmums lietu izbeigt atņēma Komisijas prasībai tās priekšmetu un saturu.
- 117 Arī Komisija uzskata, ka teiciens "disciplinārais process ir atkarīgs no kriminālprocesuālā lēmuma" Kopienų tiesībās ir piemērojams, bet izdara no tā citus secinājumus. Pirmkārt, no tā izriet, ka, ja, pamatojoties uz tiem pašiem faktiem, disciplinārā procedūra ir uzsākta paralēli kriminālprocesam, disciplinārā procedūra ir jāaptur, kamēr tiek sagaidīts kriminālprocesa iznākums, un, otrkārt, ka disciplinārīnstitūcijai ir saistoši krimināltiesas secinājumi attiecībā uz faktiem. Tomēr šajā lietā kriminālprocesā pārmestie fakti un disciplinārajā procedūrā pārmestie fakti ir atšķirīgi. Krimināltiesā izskatīja jautājumu par Kresonas vainu krāpšanā un naudas līdzekļu piesavināšanās izdarīšanā. Tiesai jāpārbauda, vai viņa ir pārkāpusi amata uzliktos pienākumus, izrādīdama īpašu labvēlību (favoritismu) vai pieļaudama vērā ņemamu nolaidību. Tādējādi Tiesu nesaista ne krimināltiesas secinājumi, ne arī tās pieņemtais lēmums lietu izbeigt.

Tiesas vērtējums

- 118 Jāatgādina, ka tādas disciplinārās procedūras attiecībā uz Kopienų ierēdņi vai darbinieku kā tās, par kurām tika pasludināts spriedums iepriekš minētajā lietā *François*/Komisija, un procedūras attiecībā uz Komisijas locekli nav pakļautas tiem pašiem noteikumiem. Pirmās reglamentē Eiropas Kopienų Civildienesta noteikumu normas, bet otrās pakļautas autonomai procedūrai saskaņā ar EKL 213. panta

2. punktu. Tādējādi risinājumi, kas attiecas uz pirmajām, nav katrā ziņā piemērojami otrajām.

- 119 Kas attiecas uz Kresonu, tad kriminālprocesā laikā no 1999. gada līdz 2004. gadam tika pārbaudīti pret viņu izvirzītie iebildumi.
- 120 Ciktāl šī procesa laikā izdarītie secinājumi attiecas uz tiem pašiem faktiem kā tie, kas tiek pārbaudīti EKL 213. panta 2. punktā paredzētās procedūras ietvaros, un šie secinājumi iekļauti Tiesai iesniegtajos lietas materiālos, Tiesa tos var ņemt vērā, veicot Kresonai saskaņā ar minēto pantu pārņemto faktu pārbaudi.
- 121 Tiesu tomēr nesaista kriminālprocesā ietvaros veiktā faktu juridiskā kvalifikācija, un tās kompetencē ir, pilnībā īstenojot tās diskrecionāro varu, pārbaudīt, vai procedūrā, kas balstīta uz EKL 213. panta 2. punktu, pārņemtie fakti veido Komisijas locekļa amata uzlikto pienākumu neizpildi.
- 122 Briseles Pirmās instances tiesas slēgtā sēdē pieņemtais lēmums, ar kuru tiek atzīts, ka pret Kresonu nav pierādījumu, tādējādi nav Tiesai saistošs.
- 123 Attiecībā uz vienīgo apsūdzības punktu, ko Karaļa prokurors sākotnēji uzturēja, proti, punktu par Bertelo norikojumiem komandējumā saistībā ar fiktīvajiem komandējumiem, Tiesa var ņemt vērā kriminālizmeklēšanas secinājumus, ko Karaļa prokurors pārņēma savā apsūdzības rakstā, bet tie Tiesai nav saistoši.

- 124 Kas attiecas uz Bertelo pieņemšanu darbā, Karaļa prokurora apsūdzības rakstā iekļautie secinājumi, saskaņā ar kuriem, pirmkārt, Bertelo *curriculum vitae* bija pielīdzināms citu Komisijas darbā pieņemto viespētnieku *curriculum vitae* un, otrkārt, Komisijas dienestu personāls bieži tika pārcelts darbā uz iestādes locekļu kabinetiem vai iekļauts kabinetu oficiālajā finansējumā, arī ir nozīmīgi, un Tiesa tos var ņemt vērā.
- 125 Savukārt secinājums, kuru Karaļa prokurors izdara no šiem faktiem, proti, ka Bertelo pieņemšana darbā bija likumīga tādā ziņā, ka ar to netika pārkāpts neviens Komisijas pieņemts noteikums, ir faktu novērtējums. Šis novērtējums balstīts uz Kopienų tiesību normu, it īpaši [normu] par viespētnieku pieņemšanu darbā, pārbaudi un interpretāciju, kas Tiesai nav saistošas.

Par EKL 213. panta 2. punktā minēto pienākumu neizpildi

Lietas dalībnieku apsvērumi

- 126 Saskaņā ar Komisijas teikto no lietu materiāliem attiecībā uz Bertelo un Rīdingeru izriet, ka Kresona ir pārkāpusi Komisijas locekļa amata uzliktos pienākumus, izrādīdama īpašu labvēlību (favoritismu) vai pieļaudama vērā ņemamu nolaidību.
- 127 Kresona atsaucas uz Bertelo pieņemšanas darbā likumīgumu un uzsver, ka šo pieņemšanu darbā veica administrācija. Komisijas loceklis nevar tikt uzskatīts par

informētu par visiem pieņemšanas darbā administratīvajiem aspektiem. Kas attiecas uz Rīdingera lietu, tā ir tukša.

Tiesas vērtējums

128 Šī sprieduma 10.–26. punktā izklāstītās Bertelo un Rīdingera lietas ir jāapskata atsevišķi.

— Par Bertelo pieņemšanu darbā un viņa darba nosacījumiem

129 Rodas jautājums par to, vai Bertelo pieņemšana darbā par viespētnieku, lai viņš veiktu Kresonas personiskā padomnieka pienākumus, un viņa darba nosacījumi veido Komisijas locekļa amata uzlikto pienākumu neizpildi no viņas puses.

130 Komisijas locekļa rīcībā ir kabinets, kurā ietilpst līdzstrādnieki, kas ir personiskie padomnieki. Šo līdzstrādnieku pieņemšana darbā tiek veikta *intuitu personae*, t.i., lielā mērā diskrecionāri, izvēloties attiecīgās personas gan to profesionālo un morālo īpašību dēļ, gan, ņemot vērā viņu spēju piemēroties attiecīgā komisāra un viņa kabineta kopumā darba metodēm.

131 Bez viņa kabineta locekļiem komisāra rīcībā ir arī citi cilvēkresursi. Viņš var cita starpā balstīties uz Komisijas dienestu personālu, izmantot ekspertus vai uz

ierobežotu laiku un, ievērojot specifiskus noteikumus, uzticēt uzdevumus noteiktām personām.

- 132 Šajā gadījumā nav strīda, ka Bertelo nevarēja tikt pieņemts darbā kā Kresonas kabineta loceklis, jo viņš bija pārsniedzis amata vecuma ierobežojumu. Turklāt, tā kā Kresonas kabinets jau bija izveidots, kas nozīmē, ka visas personisko padomnieku darba vietas bija aizpildītas, Kresonai principā nevarēja būt papildu personiskais padomnieks.
- 133 Kresona tomēr panāca, ka viņas dienesti Bertelo pieņem darbā. Viņš tika pieņemts darbā par viespētnieku, lai patiesībā veiktu personiskā padomnieka pienākumus.
- 134 Šajā sakarā no šī sprieduma 132. un 133. punkta izriet, ka Bertelo pieņemšana darbā ir noteikumu par kabineta locekļu pieņemšanu darbā apiešana.
- 135 Ar strīdīgo pieņemšanu darbā tiek pārkāpti arī noteikumi par viespētnieku pieņemšanu darbā.
- 136 Pirmkārt, pretēji lēmuma par viespētniekiem 1. panta 3. punktam Bertelo netika pieņemts darbā, lai veiktu viespētnieka pienākumus, un tādējādi apmeklējuma mērķis, proti, sekmēt padziļinātu zināšanu apmaiņu starp viespētnieku un par pētniecību atbildīgajām ĢD XII un KPC amatpersonām, netika ievērots. Vienīgais

mērķis viņa pieņemšanai darbā bija ļaut viņam pildīt pienākumus Kresonas kabinetā. Tādējādi tika apiets noteikumu par viespētniekiem mērķis.

- 137 Karaļa prokurora apsūdzības rakstā atzīmētais apstāklis, saskaņā ar kuru Kopienų institūciju personāls bieži tika pārcelts darbā uz Komisijas locekļu kabinetiem vai iekļauts kabinetu oficiālajā finansējumā, šai pieņemšanai darbā lika izskatīties likumīgai, tai ļaujot iekļauties jau pastāvošajā sistēmā. Tomēr šajā gadījumā netika ievērots pārceļšanas galamērķis. Pārceļšana attiecas uz personām, kas viņu nopelnu dēļ ir iepriekš pieņemtās darbā, bieži konkursa kārtībā, kas ir pierādījušas savu kompetenci, pildot savus pienākumus dienestos Kopienų vispārējās interesēs, un kas tad savu kompetenci nodod kabinetu rīcībā. Ar tūlītēju Bertelo nodošanu Kresonas kabineta rīcībā netiek ievērots šis pastāvīgās prakses galamērķis.
- 138 Otrkārt, lēmums par viespētniekiem paredz, ka attiecīgās personas tiek izraudzītas no universitāšu vai augstāko zinātnisko mācību iestāžu mācībspēku vidus vai arī no citu pētniecības struktūru augsta līmeņa zinātniekiem, kam ir pierādīta reputācija pētniecības jomā. Iztrūkstot īpašai īpašībai vai pieredzei, tikai tā kvalifikācija vien, ko Bertelo min savā *curriculum vitae* un kas minēta šī sprieduma 10. punktā, neļauj uzskatīt, ka viņa pieņemšana darbā atbilda attiecīgajā tiesiskajā regulējumā noteiktajiem kritērijiem. Tādējādi nav pierādīta ieinteresētība pieņemt Bertelo darbā ĢD XII un KPC.
- 139 Treškārt, trīsdesmit mēnešus ilga Bertelo līgums par sešiem mēnešiem pārsniedza maksimālo atļauto ilgumu. Bertelo beigās iesniedza atlūgumu nevis tādēļ, lai izbeigtu darba attiecības, kuru ilgums bija nelikumīgs, bet gan veselības stāvokļa dēļ. Šī pārsniegšana atklāj vienaldzību pret spēkā esošajiem noteikumiem no Kresonas puses. Turklāt pēc tam, kad Bertelo bija iesniedzis atlūgumu, Kresona vēl uzstāja, šoreiz veltīgi, lai tiktu atrasts veids, kā viņu nodarbināt.

- 140 Ceturtkārt, pretēji lēmuma par viespētniekiem 7. panta 7. punktam Bertelo nesniedza nekādu ziņojumu par darbību, kas bija viņa vizītes mērķis. Ziņojumus, kas viņam bija jāsniedz, pieprasīja administrācija. Izskatās, ka tos ziņojumus, kas tai beidzot tika iesniegti, nav rakstījis Bertelo, bet dažādas personas, kas strādāja Kresonas kabinetā. Tāpat šķiet, ka šo ziņojumu nolūks bija vienkārši formāli atbildēt uz administrācijas pieprasījumu.
- 141 Apstākļi, ka viespētnieki savu vizišu beigu ziņojumus neiesniedza sistemātiski, neietekmē secinājumu par to, ka ir notikusi viena no lēmumā par viespētniekiem noteiktajiem pienākumiem neizpilde.
- 142 Visbeidzot, Bertelo tika izdoti fiktīvi norīkojumi komandējumā. Šo dokumentu izdošana ir rupja Kopienu iestāžu pieņemto noteikumu neizpilde. Šajā neizpildē tomēr pamatā ir vainojams Bertelo, un no lietas materiāliem neizriet, ka Kresona būtu par to bijusi informēta vai viņai būtu bijis jābūt par to informētai. Šādos apstākļos nav jāpārbauda Kresonas aizstāvībai izvirzītais arguments, saskaņā ar kuru norīkojumi komandējumā attiecībā uz fiktīvajiem komandējumiem bija par necīgām summām.
- 143 Dažādie piemērojamā tiesiskā regulējuma burta un gara pārkāpumi, kurus uzrāda Bertelo lietas materiālu pārbaude, it īpaši šī sprieduma 136.–138. punktā minētie,

atklāj, ka viņa pieņemšana darbā par viespētnieku, lai viņš veiktu Komisijas locekļa personiskā padomnieka pienākumus, bija acīmredzami nekorekta.

144 Bertelo pieņemšanas darbā un darba nosacījumu pārbaude ir parādījusi, ka netika ievērots attiecīgo noteikumu galamērķis.

145 Ņemot vērā Kresonas personisko iesaistību šajā pieņemšanā darbā, jo tā notika pēc viņas skaidri izteikta lūguma pēc tam, kad viņa bija tikusi informēta par to, ka viņa nevar Bertelo pieņemt darbā savā kabinetā, Kresona jāuzskata par atbildīgu par minēto pieņemšanu darbā un ar to saistīto noteikumu apiešanu. Viņa nevar atbrīvoties no atbildības, slēpjoties aiz administrācijas sniegtās atļaujas pieņemt darbā [Bertelo], jo nevienu brīdi viņa nav izrādījusi rūpes par to, lai kompetentie dienesti ievērotu piemērojamā tiesiskā regulējuma mērķi, kaut vai uzdodot tiem par to jautājumus vai sniedzot šajā sakarā ieteikumus.

146 Tādējādi, panākot sava tuva paziņas Bertelo pieņemšanu darbā par viespētnieku — lai gan nebija paredzēts, ka viņš veiks attiecīgu darbību —, lai viņš varētu pildīt personiskā padomnieka pienākumus viņas kabinetā, kaut arī tas bija jau nokomplektēts un turklāt Bertelo bija pārsniedzis šādu pienākumu pildīšanai atļauto vecuma robežu, Kresona ir atbildīga par noteiktas smaguma pakāpes pienākumu neizpildi.

147 No iepriekš minētā izriet, ka, pieņemot darbā Bertelo, un attiecībā uz viņa darba nosacījumiem Kresona ir pārkāpusi savus Komisijas locekļa amata uzlikto pienākumus EKL 213. panta 2. punkta un EAEK līguma 126. panta 2. punkta nozīmē.

— Par darba līgumu piedāvājumiem Rīdingeram

- 148 Fakti, kas darīti zināmi Tiesai un uzskaitīti šī sprieduma 22.–26. punktā, neļauj uzskatīt, ka, piedāvājot Rīdingeram attiecīgos trīs līgumus, Kresona ir pārkāpusi Komisijas locekļa amata uzliktos pienākumus. Ne no šo līgumu nosaukuma, ne no informācijas, ko Komisija par tiem sniedza, neizriet, ka šie līgumi nebūtu Kopienas vispārējās interesēs.

Par lūgumu atņemt tiesības uz pensiju vai citām priekšrocībām

- 149 Komisijas locekļa amata uzlikto pienākumu neizpilde principā prasa, lai tiktu uzlikts sods saskaņā ar EKL 213. panta 2. punktu.
- 150 Tomēr, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, jāatzīst, ka pienākumu neizpildes atzišana pati par sevi ir piemērots sods.
- 151 Tādējādi Kresona jāatbrīvo no soda tiesību uz pensiju vai citām priekšrocībām atņemšanas veidā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 152 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas

dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Saskaņā ar minētā panta 3. punkta pirmo daļu, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus izdevumus paši. Atbilstoši šī paša panta 4. punkta pirmajai daļai dalībvalstis, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

- 153 Tā kā šajā gadījumā Komisijai un Kresonai spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, tām jāpiespriež segt savus tiesāšanās izdevumus pašām. Francijas Republika, kas ir iestājusies lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (Tiesas plēnums) nospriež:

- 1) **pieņemot darbā Renē Bertelo, un attiecībā uz viņa darba nosacījumiem Edīte Kresona ir pārkāpusi savus Komisijas locekļa amata uzliktos pienākumus EKL 213. panta 2. punkta un EAEK līguma 126. panta 2. punkta nozīmē;**
- 2) **prasību pārējā daļā noraidīt;**
- 3) **Eiropas Kopienu Komisija, Edīte Kresona un Francijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

[Paraksti]